

بازنمایی مفاهیم ایثار و شهادت در سینمای دفاع مقدس (تحلیل مقایسه‌ای فیلم پرواز در شب و عقاب‌ها)

* سیدباقر احمدی

E-mail: ahmadi.bagher@yahoo.com

** افسانه مظفری

E-mail: dr.afsaneh.mozaffari@gmail.com

*** سیدمحمد مهدیزاده

E-mail: mahdzadeh-45@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۸/۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۴/۹

چکیده

هنر دفاع مقدس در جایگاه یکی از تأثیرگذارترین هنرها در بافت اجتماعی، تاریخی و سیاسی ایران، سعی در بازنمایی ارزش‌ها و هنجارهای دفاع مقدس داشته است و در این میان سینما به‌عنوان «هنر مدرن و برتر» در مقایسه با سایر هنرها با زمینه اجتماعی خود ارتباط وثیقی دارد.

در این مطالعه با توجه به اهمیت و نقش دفاع مقدس و سینمای متناسب به آن با کاربری تحلیل نشانه‌شناسی بر فیلم «پرواز در شب و عقاب‌ها» درصدد رمزگشایی نحوه‌ی بازنمایی مفاهیم ایثار، شهادت و ارزش‌ها و آرمان‌های دفاع مقدس و به‌طور تلویحی سیاست‌های فرهنگی حاکم بر کشور در تولیدات سینمایی دهه‌ی ۶۰ هستیم.

یافته‌ها نشان می‌دهد درحالی‌که فیلم‌های ژانر «سینمای جنگ» بیشتر بازنمای شهامت، اقتدار، میهن‌پرستی و بازنمایی تضاد و تقابل با نیروهای دشمن است، در فیلم‌های ژانر «سینمای دفاع مقدس» همجواری بازنمایی جنگ با نشانه‌های مذهبی - معنوی باعث شکل‌گیری اسطوره‌ای مقدس از جنگ می‌شود که با عنوان دفاع مقدس شناخته می‌شود.

کلید واژه‌ها: سینمای دفاع مقدس، تحلیل نشانه‌شناسی، بازنمایی.

* دانشجوی دکتری علوم و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، مدرس

دانشگاه جامع علمی و کاربردی امام خمینی(ره) شیراز

** دکتری ارتباطات، استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، نویسنده مسؤل

*** دکتری ارتباطات، دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی